

ק-ב — "מחיצת הכרם שנפרצה, אומר לו (78) גדור (79)."

נפרצה, אומר לו גדור (80).

נתיאש ממנה ולא גדרה — הרי זה קידש⁽⁸¹⁾ [נאסר בכלאיים] וחייב באחריותו, והתם הרי לא עשה מעשה בידים, אלא חייב מדינא דגרמי⁽⁸²⁾.

מתניתין:

א. הנותן צמר ל"צבע" [שהוא אומן הצובע את הצמר], כדי שיצבענו עבורו, ונתקלקל הצמר מעצמו לגמרי, בלי כוונה, והקדיחו

"יורה", שהרתיח הצבע את ה"יורה" [הכלי שמניחים בו את הצמר והצבע, על גבי האש] יתר על המידה, מבלי משים לב, ונשרף הצמר ביורה לגמרי, נותן לו דמי צמרו, כיון שהזיק את ממון חברו.

ב. הנותן צמר לצבע, וצבעו כאור [כעור], והיינו, שלא ניזק הצמר לגמרי, אלא רק נצבע באופן מכוער, ומדובר עשה הצבע את הנזק במתכוון, בכך שצבע את הצמר בשיירי הצבע ולא בצבע עצמו, ולכן נהיה הצמר צבוע בצורה מכוערת —

הרי ידו של הצבע היא על התחתונה, ולכן:

ומכל מקום לא דמי למראה דינר דאינו עושה מעשה כלל.

77. קיימא לן — גדר העומדת בין שתי חצירות, יכול לסמוך זרעים מצד אחד, וגפנים מצד אחר, ואינו עובר משום כלאיים. אך אם נפרצה הגדר, והוסיפו הזרעים אחד ממאתים באיסור — נאסרו כולם משום כלאיים.

78. מדקתני "אומר לו", ולא קתני — "חייב לגדור", מדויק — שאם לא התרו בו לגדור אינו חייב באחריותו. והסתפקו התוספות, האם צריך להתרות בו בכל פעם, או דסגי בתרי זימני. אך הרמב"ן כתב — שאין ההתראה כדי לחייבו, אלא שאם לא התרו בו אינו נאסר, כיון דמסתמא לא ניחא ליה במה שגדל (כמו שיבואר בהערות לקמן, שאם לא ניחא ליה במה שגדל אינו נאסר), אבל מאחר שהתרינו בו, וגלי דעתיה דניחא ליה, נאסר.

והקשה עליו בקובץ שיעורים — אם כן, למה לנו להתרות כדי שיאסר, לא נתרה בו ולא יאסר? והניח בצריך עיון.

79. מבואר בראשונים — שעל בעל הכרם

לגדור ולא על בעל הזרעים. כיון שהכרם עצמה אינה נאסרת, רק הפירות שיוצאים ממנה באיסור נאסרים. ואם כן, נמצא שהיא מזיקה את הזרעים, בגירי דיליה, ואין הזרעים מזיקים אותה. ובכחאי גוונא — על המזיק להרחיק את עצמו.

80. רבינו תם מדייק מכפל הלשון, שאם נפרצה פעם אחת, והתבואה הוסיפה באיסור פחות מאחד ממאתים, וסתם את הפירצה, ונפרצה שנית, והוסיפה שוב פחות ממאתים — אין מצטרפים, כיון שהיה הפסק ביניהם אמרינן — קמא קמא בטיל.

81. דוקא אם נתיאש ממנה, אבל אם עוסק ומחזר אחריה לסותמה — לא נאסר. כיון דכתוב — "לא תזרע כרמך", משמע דוקא זריעה דניחא ליה בה. (תוספות).

82. כאן לא חשיב כהזיק שאינו ניכר, כיון שניכר שהוא כלאים כשרואה את הגפנים בשדה. אבל אם הניח שרץ על טהרותיו של חברו, לא חשיב היזק ניכר, כיון שלא ניכר על הטהרות שהוכשרו לקבל טומאה. (תוספות).

היציאה בלבד, ולא את שכרו. ואם היציאה יתירה על השבח, אין הצבע מקבל אפילו את הוצאותיו, אלא נותן לו בעל הצמר את השבח.

גמרא:

ומבאר הגמרא את דברי המשנה: מאי "צבעו כאור"?

אמר רב נחמן אמר רבה בר בר חנה: "כאור" משמעותו היא "כלבוס".

מאי "כלבוס"?

אמר רבה בר שמואל:

כפרא דודי, קינח את הצמר בשירי הצבע קא-א שנותרו כיורה.

תנו רבנן: הנותן עציים לחרש לעשות מהן כסא, ועשה מהן ספסל. ספסל, ועשה מהן כסא —

רבי מאיר אומר: קנאו החרש לעצמו בשינוי שעשה בעצים שלא מדעת בעל הבית, והרי הם שלו, ונותן לו החרש לבעל העצים את דמי עציו.

רבי יהודה אומר: קנסו חכמים את החרש שתהא ידו על התחתונה, ולכן: אם השבח יתר על היציאה, נותן לו את היציאה. ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח.

ומודה רבי מאיר, אם נתן עציים לחרש לעשות מהן כסא נאה, ועשה מהן כסא כעור, שלא קנאו בשינוי, וכן אם נתן לו עציים לעשות לו ספסל נאה, ועשה ספסל

אם השבח שהשביח הצבע את הצמר על ידי צביעתו המכוערת, הוא יתר על היציאה [על דמי ההוצאה] שהוציא הצבע על הצביעה הזאת, אין בעל הצמר משלם לצבע את שכרו המלא [המגיע לו כצבע], על אף שהשביח בצביעה המכוערת את ערכו של הצמר. אלא נותן לו רק את דמי היציאה, ולוקח בעל הצמר את הצמר לעצמו, לפי שלא קנה הצבע את הצמר לעצמו בשינוי שעשה בצמר, כיון שצבעו בצבע שאמר לו בעל הצמר, אלא רק צבעו כעור, באותו סוג הצבע שאמר לו בעל הבית, ולכן אין הוא קונה את הצמר ואת השבח שבו.

ומאידיך, אם היציאה היא יתירה על השבח, אין בעל הצמר משלם לו בשכרו אפילו לא את דמי הוצאותיו, אלא נותן לו רק את דמי השבח של הצמר, ותו לא.

ג. הנותן צמר לצבע, לצבוע לו את הצמר בצבע אדום, וצבעו בצבע שחור. או שהורה לו לצבעו בצבע שחור, וצבעו אדום.

רבי מאיר אומר: קנה בכך הצבע את הצמר לעצמו, כיון שעשה בו שינוי כנגד דעת הבעלים. ולכן, לא משלם הבעלים לצבע לא את שכרו ולא את דמי השבח, אלא נותן לו דמי צמרו. ואם רוצה בעל הצמר לקבל את צמרו, עליו לשלם לצבע את מלוא שכרו.

רבי יהודה אומר: קנסו חכמים את הצבע על ששינה מדעת הבעלים, וקבעו שידו של הצבע תהיה על התחתונה, ולכן, בכל ענין הוא לא יקבל את שכרו המלא, ואף לא יהנה מן השבח. אלא, לכל היותר הוא יקבל את הוצאותיו, ויתכן שאף פחות מזה:

אם השבח יתר על היציאה, נותן לו את